

Wielkie postacie duchownych-mnichów dawnej Rusi-Ukrainy

Metropolita Ilarion był kapłanem w Berestowie , blisko Kijowa. Tam znalazł sobie pieczarę , w której spędzał czas postu , na modlitwach i pobożnych śpiewach. W Berestowie miał swoją letnią rezydencję książę Jarosław Mądry , który zwrócił swoją uwagę na Ilariona i jego pobożność , charakter i wykształcenie. Wpłynął na biskupstwo , aby wybrali Ilariona na metropolitę w Kijowie. W 1051 r. Ilariona wybrano na metropolitę i był to pierwszy metropolita Rusin. Do tej pory to stanowisko zajmowali Grecy. O Ilarionie kronikarz pisze tak:”Święty mąż , postnik i asceta”.

Ilarion pozostawił po sobie utwór „Słowo o prawie i świętości”.Dzieło to ma charakter teologiczno-dogmatyczny. Pisząc o prawie ma na myśli prawo możeszowe i Stary Testament a o świętości Nowy Testament i Jezusa Chrystusa. W końcowej części utworu chwali wielkiego księcia i króla Włodzimierza za światło chrztu , którym oświecił Ruś-Ukrainę. Całość utworu kończy modlitwą , w której prosi Boga aby nie porzucił nowego stada.

Ilarion wygłosił swój utwór w Dziesięcinnej cerkwi w rocznicę śmierci Włodzimierza Wielkiego. Jego „Słowo...” jest świadectwem nie tylko wysokiego wykształcenia ale także wielkiego talentu. Ilarion zna wszystkie zasoby greckiego krasomówstwa. Aby wykazać wyższość Nowego Testamentu , używa symbolicznych obrazów , porównań , przeciwstawięń (stary - księżyc , nowy – słońce ;stary – niewolnica Agar , nowy – wolna Sara).Największą zaletą utworu jest ukazanie swojej narodowej świadomości i wielkiej miłości do swojej ojczyzny. Rozpiera go duma , że jest synem Ruskiej-Ukraińskiej ziemi: „Nie na niewiadomej ziemi ja żyłem a w ruskiej-ukraińskiej , którą znają i o której słyszeli na wszystkich krańcach świata”.

Kyryło Turiwskyj (Cyryl Turowski) .Podobnie jak Ilarion cechował się wysokim stylem wypowiedzenia się. Cyryla Turowskiego nazywano drugim Janem Złotoustym. Pochodził z miasta Turowa. Będąc młodym wstąpił do monastera a później został biskupem Turowa. Oprócz kazań i pouczeń tworzył także modlitwy. W twórczości Turowskiego widoczne są zasoby greckiego krasomówstwa. Jego utwory wypełnione są obrazami , porównaniami , przypowieściami , dramatycznymi dialogami , które przesłaniają często główną myśl utworu.

Kłym Smolatycz był drugim metropolitą Rusinem-Ukraińcem w Kijowie. Był on metropolitą wbrew woli patriarchy Konstantynopola. Metropolicie zarzucano że w swoich pasterskich listach opierał się na utworach greckich poetów i filozofów: Homera , Arystotelesa , Platona .

Teodozy Peczerskyj to pisarz , który posługiwał się prostym zrozumiałym dla wszystkich językiem. Jego celem było czegoś nauczyć słuchającego. Teodozy rozwinął życie monastyczne na Rusi-Ukrainie , zwłaszcza peczerskiego monastera , o którym szerzej była mowa we wcześniejszym opracowaniu.

Jakiw Mnych (Jakub Mnich) to prawdopodobny autor dwóch biograficznych utworów (nie ma co do tego pewności).W pierwszym utworze „Pamięć i pochwała księcia Włodzimierza” , chwali księcia Włodzimierza Wielkiego i księżną Olgę. Księcia Włodzimierza porównuje z cesarzem Konstantynem Wielkim a księżną Olgę z cesarzową Heleną. W drugim utworze opisuje męczeńską śmierć Borysa i Gleba.

Nestor przybył do przeora peczerskiego , który go przyjął do monastera. Pierwszy jego utwór to „Cztenije” (Czytanie). Tam opisuje życie i śmierć mnichów peczerskiego monastera , oraz męczeństwo i śmierć Borysa i Gleba. Drugi jego utwór to życiorys św. Teodozego Peczerskiego. Najślawniejszym jego dziełem jest ułożenie i ostateczna redakcja knik *Powist Wremennych Lit* (Powieść Minionych Lat).

W życiorysie św. Teodozego , Nestor podkreśla wielką jego cechę jaką była pokora. O życiu mnicha Teodozego była już mowa we wcześniejszym opracowaniu.

ks.mgr Roman Malinowski

Opracowanie w oparciu o kroniki *Powieść minionych lat i zapiski mnichów*(*Peczerski Pateryk*)